

## 51. møde.

Tirsdag den 24. maj kl. 13.

### Anden næstformand (Erlendsson):

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v. (Lovforslag nr. L 174). Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

*Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændring af lovene om folke-, invalide- og enkepension. (Nedsættelse af aldersgrænsen for førtidig folkepension fra 60 til 55 år m. v.).*

(Lovforslag nr. L 51. Fremsat 8/3 77. Første behandling 10/3 77. Betænkning 22/4 77. Foregående del af anden behandling 26/4 77, hvor lovforslaget deltes i to lovforslag. Tilføjelse til betænkning (vedrørende lovforslag nr. L 51 B) 13/5 77).

Til lovforslag nr. L 51 B var der ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Der var stillet 2 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for betænkningen og tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Forhandlingerne genoptoges.

### Ebba Strange (SF):

Det, vi nu skal andenbehandle, er forslaget om indførelse af en ret til førtidspension for personer på 55 år. Det er et led i augustforliget, og vi har ved førstebehandlingen givet udtryk for, at vi fra SFs side betragter det som et besparelsesforslag. Det har man kritiseret fra socialdemokratiets side, men jeg kan ikke andet end få bekræftet det, jeg sagde ved førstebehandlingen, ved at gennemlæse de bilag,

vi har fået under udvalgsbehandlingen. Vi erkender fra SFs side, at på grund af det arbejdsmarked og den arbejdsmarkedssituation, der er i dette land, hvor det er profit og ikke menneskelige hensyn, der bestemmer, om mennesker kan få arbejde eller ej, er det nødvendigt at give grupper af mennesker i alderen 55-60 år mulighed for at fratråde arbejdsmarkedet.

Men vi synes, det er helt uacceptabelt at spise en gruppe mennesker i den alder af med det lave folkepensionsniveau, som vi har hertilands. Vi havde i fredags en debat her i salen, der viste, at der var bred enighed om, at vores folkepensionsniveau var for lavt. Alle ordførere udtalte sympati for at forbedre folkepensionisternes økonomiske situation. Alligevel vil et flertal her i folketinget nu vedtage, at vi indtager en ny gruppe blandt de udskudte mennesker i dette land, der skal leve på et eksistensminimum. Vi har protesteret imod det, og jeg vil godt gentage mit spørgsmål til socialdemokratiet herfra: Hvordan vil man nu komme med et forslag til en efterlønsordning, når man kun vil give denne gruppe mennesker den sulteløn, som folkepensionen er i dag? Jeg bemærkede, at socialdemokratiets arbejdsmarkedsordfører, hr. Auken, i weekenden igen kom ind på forslaget om en efterlønsordning for folk på arbejdsmarkedet, og jeg spørger altså socialdemokratiet: Hvor bliver den efterlønsordning af, når man nu laver denne førtidspensionsordning i stedet for?

Som konsekvens af disse overvejelser har vi fra SFs side sammen med Danmarks kommunistiske parti stillet et ændringsforslag til det lovforslag, vi skal behandle, og det ændringsforslag går ud på, at det beløb, de mennesker, der ønsker førtidspensionen i denne alder, skal have udbetalt, skal svare til det, de kan få udbetalt i arbejdsløshedsunderstøttelse. Derved kan vi sikre dem et levestandardniveau, der ikke er ringere end det, andre arbejdsløse har i det danske samfund.

Der er en anden ting, som vi ikke har stillet ændringsforslag om, men som også er påfaldende, og som skal nævnes i forbindelse med debatten her i dag. Vi indfører nu i pensionslovgivningen det samme, som gælder i bistandslovgivningen, nemlig at der, når der skal tages stilling til, om man har ret til at få udbetalt sin førtidige pension, skal tages hensyn til, hvor meget ægtefællen har i indkomst. Man overfører i virkeligheden bistandslovens bestemmelser om varig hjælp til pensionslov-

### [Ebba Strange.]

givningen, hvor skønnet over husstandsindkomsten skal ind i billedet, inden man beslutter sig for, om man vil tildele den førtidspension, der søges om. Vi synes, det er en hån mod disse mennesker, der som oftest er folk, der har haft hårdt arbejde, som har været lavt lønnede, som er gået tidligt ud på arbejdsmarkedet. Det er typisk dem – det ved vi fra alle undersøgelser – der først bliver slidt op og først bliver skudt ud. Vi synes, de har krav på at få tilbud om en ordentlig pension eller efterløn, som vi hellere vil kalde det, men vi synes, det, man tilbyder dem her, er en hån.

Jeg må stadig væk betragte det som et led i en almindelig besparelspolitik over for netop de svagest stillede grupper. Med disse bemærkninger vil jeg anbefale folketetinget at stemme for det ændringsforslag, der er stillet fra SFs og DKPs side.

### Tove Jørgensen (DKP):

Det eneste, det lovforslag om førtidspension, som ministeren er fremkommet med, har at gøre med pension, er navnet. I virkeligheden er der tale om bistandshjælp på ringere betingelser end varig hjælp. Hvis vores ændringsforslag, som vi har stillet sammen med SF, og som går ud på at fastholde arbejdsløshedslovgivningens niveau ved udbetaling af førtidspension, ikke bliver vedtaget, vil kommunisterne derfor stemme imod dette lovforslag ved tredjebehandlingen.

Vi synes, det er mærkværdigt, at socialdemokratiet efter at have afvist alle forslag til forbedringer på pensionsområdet med, at det måtte vente på pensionsreformen, nu med djævelens vold og magt vil presse en førtidspension igennem, som ikke virkelig er blevet færdigbehandlet i udvalget. Man har ikke engang kunnet vente på en undersøgelse fra arbejdsdirektoratet, som udvalget har fået lovning på, bare for at få dette lovforslag – ja, jeg kan godt sige jasket igennem.

Med de foreslåede ændringer vil vi sikre, at førtidspensionisterne ikke stilles ringere, end hvis de fortsat havde fået udbetalt arbejdsløshedsdagpenge.

Man skal huske, at der er tale om et socialt kriterium, ikke et lægeligt eller socialmedicinsk. Derfor er denne lov et forsøg på at skubbe en tung gruppe ud af arbejdsmarkedet og bedre statistikkerne over ledigheden.

Der er jo ikke tale om frivillighed, sådan som det tit og ofte er blevet gentaget, ikke mindst fra socialministerens side. Det bliver ikke mere rigtigt af at blive sagt gang på gang. Af bilagene fra udvalgsarbejdet fremgår det ganske utvetydigt, at et socialt udvalg kan nægte bistandshjælp til et menneske, der er berettiget til at søge førtidspension, undtagen i perioden indtil pensionen er færdigekspederet. Så kan man snakke om frivillighed én gang til.

Det er heller ikke rigtigt, at de mennesker, der ikke kan placeres af arbejdsformidlingen, ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er nu engang arbejdsmarkedet, der ikke er til rådighed for dem. Derfor er de berettiget til kortvarig hjælp og hører ikke til den kategori, der kun kan få tildelt varig hjælp. De er til rådighed, og det må nødvendigvis have betydning for vurderingen af deres behov. Derfor er dette lovforslag i ministerens udformning et spareforslag, og det fik vi da også at vide, første gang det blev fremsat, i forrige samling. Det er et led i augustforliget, og det bærer et umiskendeligt præg deraf.

Den eneste løsning, der er rimelig, er i virkeligheden en ophævelse af 26 ugers reglen i arbejdsløshedslovgivningen, og når dette lovforslag skal vurderes, altså om det er en besparelse eller ej, så skal udgifterne sammenlignes med, hvad det ville koste at ophæve 26 ugers reglen, sat i relation til den faktiske arbejdsløshed. Det skal ikke vurderes i forhold til, hvad det ville koste at yde varig hjælp i henhold til bistandsloven. Derfor passer socialministerens regnestykke ikke.

Ifølge Danmarks Statistisk udgjorde arbejdsløsheden i marts 1977 131.000 fuldtidsforsikrede medlemmer. Arbejdsdirektoratet har foretaget en undersøgelse, som vi har fået i udvalget, det er udvalgets bilag nr. 15. Ifølge denne undersøgelse har 34 pct. af de forsikrede i 12 måneders perioden fra oktober 1975 til oktober 1976 gået ledige i mere end 200 dage. Det vil med tallene fra marts 1977 sige omkring 43.700 mennesker. Af samme undersøgelse fremgår det, at af de langtidsledige udgør gruppen over 55 år de 34 pct. Det vil sige med de nye tal ca. 14.000 mennesker. Hvis de ikke skal falde for 26 ugers reglen, men altså bevare retten til arbejdsløshedsdagpenge, vil det koste 840 mill. kr., selv om det naturligvis er fordelt over nogle år. Sammenholdt med, at der her tales om en merudgift på mellem 45 mill. kr.

**[Tove Jørgensen.]**

og 65 mill. kr. over det samme antal år, så kan man vist ikke hævde, at loven om førtidspension ikke er en sparelov.

Vores ændringsforslag går i al korthed ud på at fastholde niveauet fra arbejdsløshedsdagpengene, ligesom vi i betænkningen har gjort opmærksom på, at vi ikke ønsker, at ægtefællens indtægt skal tages i betragtning. Det er at overføre bistandslovens principper til pensionslovgivningen. Vi ønsker også, at arbejdsgiverens forpligtelse med hensyn til finansieringen skal fastholdes, og at man skal lade de særlige pensionistregler vedrørende arbejdsmarkedet være ugyldige for førtidspensionister, der er pensioneret af sociale årsager.

Derudover finder der en afsmitning sted, og det forventer man også der vil gøre med hensyn til tildelinger af invalidepension. Det vil sige, at mennesker, der tidligere ville kunne få tildelt invalidepension af socialmedicinske årsager, efter al sandsynlighed nu kun vil få tildelt førtidspension, altså et ringere beløb.

Der er også tale om en kvindediskrimination, fordi det især er mange kvinder over 55 år, der bliver stødt ud af arbejdsmarkedet, og de vil end ikke være berettiget til pension, hvis deres ægtefælle har en indtægt, som man skønner at ægtefællerne kan leve af. Det vil også gå ud over deres børn, når de må eksistere på et langt ringere niveau og skal kunne klare uddannelse og lignende for langt færre penge, end de havde påregnet på grundlag af begge ægtefællers arbejdsindtægt. Det, man gør her, er at tvinge folk ud i stedet for at få en generel nedsættelse af pensionsalderen i stand, som også ville være med til at lette trykket på arbejdsmarkedet.

**Anden næstformand (Erlendsson):**

Jeg vil gerne gøre medlemmerne opmærksomme på, at der er ualmindelig megen uro i salen.

**Yvonne Herløv Andersen (CD):**

Centrum-demokraterne mener, at dette forslag vil komme den gruppe til gode, det omhandler, idet det er den, vi ikke har kunnet hjælpe ellers i kommunerne, men har måttet sætte på bistandshjælp. Det er jo en frivillig ordning.

Vi havde én betænkelighed, der gør, at vi kan tilslutte os det af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag, der ophæver tidsbegrænsnin-

gen. Vi mener ikke, der er nogen reel mulighed for at genplacere disse mennesker på arbejdsmarkedet, og derfor mener vi, det må være nok, at det lokale bistandskontor og den lokale arbejdsformidling står i kontakt med hinanden for at se, om der er mulighed for genplacering. Vi ønsker ikke sagen taget op i revaliderings- og pensionsnævnet.

Men bliver der ikke flertal for det, så indstiller vi lovforslaget til vedtagelse, som det ligger.

**Grethe Philip (RV):**

Jeg er helt uenig med fru Tove Jørgensen, der fremstiller det, som om det er et tilbageskridt, der sker med dette forslag. Jeg tror ikke, det er den store gruppe, der kommer til at nyde godt af det, men jeg mener modsat fru Tove Jørgensen, at det er en gruppe, som vil føle sig støttet af den mulighed, der er her for at få førtidspension fra det 55. år.

Jeg mener på den anden side også, vi skal gøre os klart, at der ikke er tale om invalide-rede mennesker. Der er tale om mennesker, som af en eller anden grund er slået ud af deres erhverv, og som har meget svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet igen. Det vil både for dem og for samfundet være det bedste, hvis man forholdsvis hurtigt igen kan få dem indsluset på arbejdsmarkedet. Det er jo betragtninger, som vi udmærket kender fra andre grupper, at vi vil hjælpe dem i en periode, men at målet egentlig er, at de kan indsluses på arbejdsmarkedet igen.

Derfor finder jeg, at det er rigtigt, sådan som socialministeren foreslår det, at denne ydelse, førtidspensionen, skal gøres tidsbestemt, og at man, når der er gået nogle år, skal tage det op til fornyet vurdering, om der er muligheder for, at den pågældende kan komme ud på arbejdsmarkedet.

Jeg står helt uforstående overfor, at fremskridtspartiet, de konservative og centrum-demokraterne ønsker, at det ikke skal være tidsbestemt. Når vi har tidsbestemte ydelser for de invaliderede, for andre grupper, for dem, der får førtidspension efter det 60. år, kan jeg slet ikke forstå, hvorfor det ikke skulle kunne være tidsbestemt for den gruppe, der kommer ind allerede ved det 55. år.

Jeg er specielt uforstående over for, at det konservative folkeparti har tilsluttet sig dette ændringsforslag, i betragtning af at de i forbindelse med finanslovdebatten stillede det meget krasse forslag om, at invalidepensionister

**[Grethe Philip.]**

hvert 5. år skal have deres sag taget op til behandling, og at det skal ske under så hårde vilkår, at man skal kunne spare 200 mill. kr. på det. Jeg er naturligvis klar over, at man vil henvise til, at det kun skulle ske hvert 5. år, mens man i det foreliggende tilfælde skal tage sagen op til overvejelse med 2 års mellemrum, men jeg synes stadig væk, det er ganske ejendommeligt specielt af det konservative folkeparti med dets interesse for at få folk ind i erhvervslivet, at det på forhånd vil slå fast, at pensionen under ingen omstændigheder kan gøres tidsbestemt.

Hvad angår det ændringsforslag, der er stillet fra SF, er vi uenig i begrundelsen, og vi vil stemme imod.

**Karen Thurøe Hansen (KF):**

Må jeg have lov til at erindre om, at det konservative folkeparti jo ikke er bundet, som forligspartierne er bundet. Vi er frit stillet med hensyn til at foreslå besparelser på finansloven. Fru Grethe Philip bebrejder os, at vi i forbindelse med finanslovens behandling har stillet forslag om en besparelse på 200 mill. kr. over for invalidepensionisterne. Der er kun ét at sige til det, og det er, at invalidepensionister er mange ting. Invalidepensionister findes i alle aldersgrupper. Der kan være tale om mange former for invaliditet. Det behøver ikke være en fysisk invaliditet. Det kan også være en psykisk invaliditet, som måske kan strække sig over nogle år. F. eks. bukker mange unge mennesker, specielt i vor forjagede tidsalder, under for presset, kan ikke slå til, men efter en periode på 4-5 år, hvor de er under kyndig vejledning og behandling, er de måske i stand til igen at komme ud på arbejdsmarkedet. For disse mennesker er det af væsentlig betydning, at deres sag bliver taget op til behandling, og vi mener også, det må være en spore for disse mennesker, hvad enten de tilhører den ene eller den anden kategori, at de ved, at der på et eller andet tidspunkt er mulighed for, at de kommer ud af den form for tilværelse, som en invalidepension indebærer, netop ved at de gennem revalidering og omskoling er i stand til at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Med hensyn til lovforslaget om førtidspension, som vi her har til anden behandling, og hvorefter mennesker kan blive pensioneret fra det 55. år, så må jeg atter betone, at det base-res på en fuldstændig frivillig ordning. Man er

i sin bedste alder, og vælger man en førtidspension fra det 55. år, så gøres det ganske givet ud fra en meget, meget moden overvejelse. Man gør det ganske givet kun i det tilfælde, hvor der ikke har været mulighed for at skaffe arbejde, og hvor man efter at have opbrugt sin arbejdsløshedsunderstøttelse og anden form for understøttelse er gået over på varig hjælp efter bistandsloven. Disse mennesker kan, og det mener jeg er et gode for dem, søge førtidspension fra det 55. år, og førtidspensionen er ganske identisk med den varige hjælp efter bistandsloven.

Vi kan ikke stemme for, at dette skal gøres tidsbegrænset. Som jeg lige har nævnt, må det være efter meget moden overvejelse, at man søger denne pension; derfor skal det ikke hænge som et sværd over hovedet på de pågældende, at man igennem omskoling og revalidering vil prøve på at få dem tilbage til arbejdsmarkedet. Vi kan ikke stemme for tidsbegrænsning.

Vi kan stemme for det ændringsforslag, som er fremsat af fremskridtspartiet, men kan i øvrigt stemme for lovforslaget om førtidspensionering.

(Kort bemærkning).

**Grethe Philip (RV):**

Jeg er stadig ganske uforstående over for den argumentation, der føres frem fra det konservative folkeparti. For det første vil det uvægerligt medføre en meromkostning. For det andet var der jo ikke ved ændringsforslaget til finansloven tale om, at kun en lille gruppe af unge invalidepensionister skulle have optaget deres sag til behandling efter 5 år. Det står udtrykkeligt i bemærkningerne, at der er tale om at optage flertallet af invalidesager til ny behandling hvert 5. år. »Flertallet af invalidesager« vil ganske givet omfatte mennesker oppe i de højere aldersklasser.

(Kort bemærkning).

**Karen Thurøe Hansen (KF):**

Jeg vil gerne have lov til at sige til fru Grethe Philip, at jeg omtalte unge mennesker som et eksempel, ikke som noget typisk for invalidepensionister. Men vi har jo masser af gange set, at invalidepensionister har været i stand til - ved egen hjælp, ved egen drift og igennem omskoling og revalidering - igen at blive arbejdsføre mennesker og have den tilfredsstillende, det er at komme ud på arbejds-

**[Karen Thurøe Hansen.]**

markedet. Invalidepension er jo ikke nogen sovepude, invalidepensionen gives til de mennesker, som ikke har mulighed for at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Som sagt, eksemplet med de unge mennesker var kun et eksempel.

**Glistrup (FP):**

Fru Grethe Philip forstår ikke fremskridtspartiet, og hun argumenterer ud fra noget, som jeg da godt kan forstå, idet det lyder ganske logisk, hvis man bare kigger på det her som papirformaliteter og slet ikke tænker på, at det er mennesker, det drejer sig om. Men skal vi ikke prøve at se på, hvem det er, denne lov typisk vil komme til at angå? Den vil typisk komme til at angå et menneske, som er blevet arbejdsløs måske engang i 1974-75, og som derefter har fået arbejdsløshedsunderstøttelse igennem en periode, som nu er faldet for 26 ugers reglen, som er blevet kastet frem og tilbage mellem forskellige bistandsgrupper, der har analyseret vedkommende på bistandskontoret for at se, hvad han kan få og ikke få, som er blevet mere og mere usikker på sig selv, mere og mere opslidt. Og så, når den pågældende fylder 55, så får han som fødselsdagsgave et brev, måske engang i 1980, om, at nu kan han få førtidspension indtil den 31. oktober 1982.

Hvordan tror fru Grethe Philip at et menneske, der får sådan et brev, med den baggrundserfaring vil fornemme samfundets behandling af ham? Han vil opfatte det sådan, at nu er han igennem sin sejlads, igennem sluserne, hvor det er gået mere og mere ned ad bakke for ham, og nu er han kommet derhen, hvor samfundet giver den sidste, meget nødtørftige hjælp, og når man så kommer frem til 31. oktober 1982, når 2 års fristen er udløbet, så er det simpelt hen et menneske, som samfundet helt slår hånden af i 57 års alderen, til trods for at den pågældende ikke er syg, ikke invalid, men i virkeligheden skulle være ganske normalt arbejdsdygtig.

Sådan vil det virke på de mennesker, som der er tale om, og når man så kommer med alverdens gode amnestueforklaringer til den pågældende og siger: nej, sådan vil det slet ikke ske, du kan få forlænget pensionen, du kan komme tilbage til arbejdsmarkedet, eller hvad der nu er tale om, så vil den, der har været igennem alle de mange lidelser, som vi igennem vor dårlige lovgivning her fra dette tings

side har påført mennesker i den situation, simpelt hen ikke tro på det. De pågældende vil leve i meget stor usikkerhed, der vil blive en meget stor selvmordsfrekvens mellem de pågældende mennesker, kort før 2 års perioden udløber. Det er den slags ting, som vi i fremskridtspartiet ikke vil være med til at tage ansvaret for.

Derfor stemmer vi for, at dette ikke skal være noget, der skal være tidsbegrænset. Altså med andre ord: når fru Grethe Philip taler logik, så taler vi andre psykologi og siger: det er først og fremmest mennesker, det drejer sig om, mennesker, som samfundet har handlet mis med på masser af måder. Her vil vi ikke være med til yderligere at forværre situationen, således som en tidsbegrænsningsbestemmelse næsten automatisk vil føre til i så at sige alle tilfælde. Det er baggrunden for ændringsforslag nr. 1.

Fremskridtspartiets holdning til sagen i øvrigt vil man kunne læse sig til i vore meget udførlige bemærkninger i betænkningen. Vi synes bestemt ikke, dette er nogen social landvinning. Det er faktisk et udtryk for, at der er mange mennesker, som trængte til samfundets hjælp, men som nu kommer ned på nogle sultevilkår, som vi ikke vil være med til at stemme for, men det er jo et tema for tredjebehandlingen.

(Kort bemærkning).

**Grethe Philip (RV):**

Hr. Glistrup sagde: Fru Grethe Philip forstår ikke fremskridtspartiet. Det var sandelig rette ord. Det kan jeg fuldstændig underskrive. Jeg forstår i almindelighed ikke fremskridtspartiet – enkelte gange forstår jeg det, men normalt forstår jeg ikke fremskridtspartiet og dets holdning – og i denne sag forstår jeg heller ikke fremskridtspartiet. Det er ikke, fordi jeg ikke er optaget af de psykologiske konsekvenser af lovforslaget, som spiller en stor rolle for mig, netop fordi jeg gerne vil have, at der for disse mennesker i hele tilsagnet om førtidspension skal ligge et løfte om, at de senere kan komme i arbejde igen, at man vil hjælpe dem til det, og at pensionen ikke skal være en sovepude. Det er det psykologiske moment, men der er sandelig også det logiske moment. Sådan som fremskridtspartiet har udformet sit ændringsforslag, vil det føre til, at den person, som fra det 55. år får tillagt en førtidspension, ikke kan få den tidsbestemt, medens den

**[Grethe Philip.]**

person, der ifølge det nugældende stk. 2 får tillagt en pension, når svigtende helbred eller andre særlige omstændigheder taler derfor, fra 60 års alderen i visse tilfælde kan få den tillagt som en tidsbegrænset pension. Jeg må indrømme, at jeg fatter ikke logikken i det. For den 55-årige kan det aldrig gøres tidsbestemt ifølge hr. Glistrup. For de 60-årige kan det gøres tidsbestemt.

**Glistrup (FP):**

Vedrørende den seneste indvending, fru Grethe Philip fremkom med, vil hun jo selv kende svaret fra socialudvalgets møder. Vi er også meget betænkelige ved den tidsbegrænsede tilkendelse for dem, der er fyldt 60 år. Der er her typisk tale om syge mennesker, og derfor kan der gøre sig nogle andre hensyn gældende, men fremskridtspartiet tog det initiativ, at vi spurgte om de erfaringer, som man har haft med tidsbegrænsningen for de 60-årige, og når vi har fået ministerens svar, så vil vi selvfølgelig vende tilbage til den side af sagen. Men der er den meget store forskel, at for så vidt angår dem, der er fyldt 60 år, giver man normalt førtidspensionen tidsbegrænset, hvorimod ministeren i samrådet, som er refereret i tilføjelsen til betænkningen, har udtalt, at der er tale om, at der så at sige altid skal gives tidsbegrænset pension til dem, der er 55 år. Der er altså denne store forskel på de to grupper – de nye, der indføres, og dem, der allerede har været der, dem, der er fyldt 60 år.

**Tyroll (VS):**

Så lykkedes det endelig at komme op på tallerstolen efter en livlig trafik omkring tidsbegrænsningen, men da det nu har drejet sig om denne tidsbegrænsning, vil jeg da godt begynde med det ændringsforslag, der går på tidsbegrænsning, og sige, hvad venstresocialisterne mener om det.

Vi mener, det hænger sammen med spørgsmålet om beløbsstørrelsen, hvor meget der ydes ved denne førtidspensionering, som der er tale om. Hvis der er tale om den virkelig minimale og fuldstændig utilstrækkelige ydelse, som der er lagt op til i forslaget, ja, så er det klart, så vil enhver være interesseret i at få taget sin sag op til overvejelse efter 2 års forløb for i det mindste deri at have en eller anden garanti for, at der sker noget omkring en genplacering på arbejdsmarkedet, for kun derved

kan vedkommende komme til at opnå rimelige levevilkår igen.

Hvis der derimod er tale om en rimelig ydelse – den ydelse, der er foreslået i et andet ændringsforslag, nemlig maksimal dagpenge-sats – ja, så er der jo ikke det samme pres på for at få 2 års grænsen indført. Så vil der være mulighed for løbende, at man selv kan bidrage til, at man kommer på arbejdsmarkedet og kommer ud af denne førtidspensionering, hvis man har behov for det. For os hænger dette ændringsforslag altså meget sammen med spørgsmålet om ydelsens størrelse, og derfor vil vi da også undlade at stemme om dette ændringsforslag i første omgang for at konstatere: hvad er der egentlig tale om af ydelse? Ved første behandling af dette lovforslag nævnte vi fra venstresocialisterne 3 principper, som vi fandt afgørende for en førtidspensionering, altså en sådan ordning som den, der her er foreslået. Det var for det første spørgsmålet om ydelsens størrelse, hvor jeg har redegjort for, at vi selvfølgelig mener, man skal op på den maksimale arbejdsløshedsdagpengeydelse. For det andet var det spørgsmålet om frivillighed i ordningen. Også andre ordførere har været inde på, at der ikke er tale om frivillighed i forbindelse med dette forslag. Der er tale om, at man, efter at tidsbegrænsningen i arbejdsløshedslovgivningen er udløbet, først kommer på forbigående bistand og derefter på varig bistand. Når det gælder varig bistand, er det jo et spørgsmål, om man vil bruge de muligheder for pensionsordninger, som måtte være til stede, ja, man skal faktisk bruge dem. Man har altså valget i den situation mellem 0 kr. og at få denne førtidspension. Det er altså det, man kalder frivillighed, det er de betingelser, som arbejdsløse skal kastes ud i, når selve tidsbegrænsningen i arbejdsløshedslovgivningen er overskredet.

Det er selvfølgelig en helt forkert måde at gribe dette problem an på. Det, man skulle gøre, var selvfølgelig at ændre arbejdsløshedslovgivningen for i det mindste at give de mennesker en nogenlunde rimelig behandling, som bliver kastet ud i arbejdsløshed i dette kapitalistiske samfund, hvor vi selvfølgelig ikke tror på, at arbejdsløshedsproblemet kan løses. Men den vej har man altså ikke villet gå. Bl. a. vil en del af de 250 ansatte fra Berlingske Tidende, som nu skal kastes ud i arbejdsløshed, nok blive ramt af disse problemer, som man nu lægger op til her fra socialdemokratisk side.

### [Tyroll.]

bl. a. på grund af den strukturarbejdsløshed, der er tale om inden for det grafiske fag. De vil blive presset ud i at skulle modtage en sådan ydelse, som der her er tale om, altså en folkepensionsydelse, der er væsentlig lavere end den indtjening, de tidligere har kunnet have i samfundet.

Det er barske betingelser, og på den baggrund forstår man selvfølgelig godt, at der har været ført så hård en kamp af de grafiske arbejdere og også på andre arbejdspladser for at undgå at komme ud i arbejdsløshedssituationen. Men det er altså, hvad man vil byde på fra den socialdemokratiske regering, når man har fået produceret denne strukturarbejdsløshed.

Det tredje princip, som vi nævnte under første behandling, var spørgsmålet om, hvorvidt man skulle betragte dem, der skulle modtage ydelser, som enkeltpersoner, eller om man skulle se på den ægteskabelige stand, altså se på husstandsindkomsterne. Vi var modstandere af, at der skulle ses på husstandsindkomsterne, men her lægger man jo netop op til, at der skal ses på, om ægtefællen har udnyttet sine indkomstmuligheder. På trods af at man må erkende, at lønudviklingen her i landet, ligelønnen osv. netop er baseret på, at en familie ikke kan eksistere for et enkelt familiemedlems aflønning, vil man presse den situation frem, at det skal vurderes, hvorvidt ægtefællen har udnyttet sine indkomstmuligheder. Derigennem vil man efter forslaget presse levevilkårene for de førtidspensionerede yderligere ned i forhold til deres tidligere eksistensvilkår.

Af dette fremgår det selvfølgelig, at vi stadig væk er af den mening, at hvis ikke man kommer op på den ydelse, som er foreslået i det andet ændringsforslag her ved anden behandling, vil vi selvfølgelig stemme imod lovforslaget ved tredje behandling. Vi havde selvfølgelig også som andre gerne set, at nogle af de reklamenumre osv., man laver fra socialdemokratiet for øjeblikket om efterløn, i højere grad var kommet ind i billedet her, hvor man havde chancen for at vise en vilje til at foreslå nogle ordentlige ydelser ved strukturarbejdsløshed.

### Socialministeren (Eva Gredal):

Regeringen kan ikke gå ind for nogen af de forskellige ændringsforslag, der er stillet, men

jeg skal komme med et par bemærkninger om nogle af dem.

For det første er der ændringsforslaget om ikke at tidsbegrænse pensionen. Regeringens begrundelse for en tidsbegrænset tilkendelse er ønsket om at gøre, hvad der er muligt for at hjælpe de pågældende tilbage til arbejdsmarkedet, og det opnås efter vor mening dårligt ved en varig tilkendelse, der kan give de pågældende pensionister indtryk af at være endeligt opgivet.

Jeg vil gerne igen minde om, hvad det er, dette lovforslag også går ud på. Det går ud på at give en gruppe mennesker, som ikke har ret til arbejdsløshedsdagpenge eller sygedagpenge, ret til en fast ydelse, pensionen. Det, vi taler om, er altså et alternativ til den varige hjælp efter bistandsloven. Vi indfører en større sikkerhed for den enkelte og en noget enklere måde for kommunerne at sikre den enkeltes udkomme på.

Dette udgangspunkt kombineres med ønsket om ikke at slippe de pågældende pensionister af syne, altså at søge at få dem tilbage til arbejdsmarkedet, hvis det skulle vise sig muligt. Vi kombinerer to principper fra bistandsloven og pensionsloven, men undgår den daglige usikkerhed for den enkelte og det administrative besvær med udbetalingen. Det er, hvad der foreslås, og jeg kan ikke med min bedste vilje se, at det skulle være et tilbageskridt.

Som så ofte tidligere er fremskridtspartiet selvmodsigende: partiet mener på den ene side, at tilkendelse af pension er kassation, og på den anden side går partiet ind for en varig tilkendelse.

Hvad angår spørgsmålet om ægtefællens indtægtsmuligheder, er det jo kun ved tilkendelsen og ikke ved udbetalingen, der skal tages hensyn til ægtefællens indtægtsmuligheder. Meningen med denne vurdering er, at der kun skal hjælpes, hvor der virkelig er et behov. Der skal således ikke lægges for stor afstand til principperne for varig hjælp efter bistandsloven, som ofte vil være alternativet til pension.

Hvad angår pensionens størrelse, har jeg tidligere her i tinget givet udtryk for, at jeg gerne ser et højere pensionsniveau. Denne forhøjelse af pensionsniveauet mener jeg må klares ved den pensionsreform, vi skal have, og som vi startede debatten på i sidste uge, og det samme gælder i øvrigt også spørgsmålet om ændrede finansieringsregler.

**[Socialministeren.]**

Som jeg har sagt, kan regeringen ikke gå ind for de stillede ændringsforslag, og jeg skal opfordre folketingset til at stemme for regeringens lovforslag som helhed.

**Glistrup (FP):**

Hvis ministeren tænkte sagen nøjere igenem, ville hun vist komme til det resultat, at fremskridtspartiet selv efter hendes formening for en gangs skyld må have fundet noget, der var logisk; det kan ikke være rigtigt, at det er inkonsekvent, som ministeren bebrejdede os det. Det er helt rigtigt, som ministeren sagde, at vi opfatter hendes forslag som udtryk for, at de mennesker, der bliver omfattet af det, får samfundets kassationsstempel, er færdige, det er det, samfundet siger til dem, når det fører dem ind under denne lovgivning. Men så er det umenneskeligt over for de pågældende at sige: Så kan I sidde i dødens forgård i to år, og når så de to år er gået, vil I ikke engang kunne få de beløb, der nu er tilkendt jer. Hvis man opfatter det her som en kassation af mennesker – og det er det, det er – så må det også være rigtigt at sige, at de pågældende i hvert fald er sikret til deres dages ende med en hjælp fra samfundets side; derfor er der fuldstændig logik og konsekvens i det ændringsforslag, fremskridtspartiet har stillet.

**Karen Thurøe Hansen (KF):**

Jeg har allerede argumenteret for, hvorfor vi ikke kan stemme for denne tidsbegrænsning, men jeg vil gerne stille socialministeren det spørgsmål: Mener socialministeren, at man, såfremt der overhovedet skulle være muligheder for det, uanset om man har søgt folkepension fra det 55. år, ikke skal kunne vende tilbage, hvis der skulle være en chance for at vende tilbage til arbejdsmarkedet?

**Tove Jørgensen (DKP):**

Ministeren taler stadig væk om, at ægtefællens indtægt kun vil få betydning ved tildelingen af pension. Ja men det vil også sige, at man kan risikere, at der er mennesker, der bliver smidt ud af arbejdsmarkedet og så ikke vil kunne få en rød øre, men simpelt hen skal være tvunget til at leve af ægtefællens indtægt.

Vi har i udvalget haft besøg af deputationer. Bl. a. var der en mand på 50 år, der havde en

8-årig datter. Han sagde: Hvis jeg bliver førtidspensioneret som 55-årig, hvad skal vi så leve af, hvad skal mit barn uddannes for? Det er de problemer, der er.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om man slet ikke taler sammen i regeringen, om man f. eks. ikke taler med arbejdsministeren. Det var måske en helt anden løsning, der skulle til, en ophævelse af 26 ugers reglen, og ikke denne elendige lovgivning, som den vil være, i hvert fald hvis ydelserne ikke kommer op på niveau med arbejdsløshedsunderstøttelsen. Vi kan simpelt hen ikke være med til, at man i den grad vil kassere mennesker – dér er jeg enig med hr. Glistrup, det er nok en af de få ting, jeg er enig med ham i – det er en kassationslov og intet andet.

**Socialministeren (Eva Gredal):**

Jeg kan sige til fru Karen Thurøe Hansen, at hvis et menneske får tilkendt førtidspension og senere får et arbejde, synes jeg, det er særdeles rimeligt, at vedkommende går i arbejde; man har ikke fået tilkendt pensionen for tid og evighed. En af begrundelserne for, at vi har en 2 års begrænsning, er bl. a., at man til stadighed skal søge at holde dette menneske i kontakt med arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

**Tove Jørgensen (DKP):**

Jeg vil stadig væk gerne høre ministerens svar på, om ikke en ophævelse af 26 ugers reglen ville give de mennesker, der falder for 26 ugers reglen, en større ydelse end den, de vil få ved at gå over på bistandshjælp og eventuelt førtidspension. Det vil sige, at det er den vej, man skulle gå, hvis man skulle løse de menneskers problemer og ikke komme her og sige, at det bare drejer sig om at hjælpe nogle mennesker, der ikke kunne få nogen anden form for hjælp; det er bare et spørgsmål om at lave reglerne om.

Hermed sluttede forhandlingen.

**Ændringsforslag nr. 1**

forkastedes med 110 stemmer mod 49; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

**Ændringsforslag nr. 2**

forkastedes med 146 stemmer mod 19.



§§ 1-4, som affattet ved første del af lovforslagets anden behandling, vedtoges uden afstemning.

*Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.*

#### **Anden næstformand (Erlendsson):**

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (*Tove Jørgensen (DKP): Jeg ønsker udvalgsbehandling.*)

Da der er gjort indsigelse, går lovforslaget til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Anden behandling af forslag til lov om Københavns kommunes styrelse.*

(Lovforslag nr. L 42. Fremsat 8/3 77. Første behandling 25/3 77. Betænkning 17/5 77).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

#### **Jørgen Frederiksen (S):**

Det lovforslag, der i dag er til anden behandling, imødekommer på en række punkter de ønsker, som det høje ting tidligere har fremsat. At det ikke samtidig imødekommer alle de ønsker, som Københavns kommune selv har haft til lovrevisionen, kan man i og for sig kun beklage, da disse ønsker nærmest var af praktisk og teknisk karakter. Da jeg har den ære også at være medlem af Københavns borgerrepræsentation, ved jeg derfor, at dette kan give problemer. Men jeg bedømmer trods alt den brede tilslutning til forslaget, minus § 52, således, at man anerkender nødvendigheden af, at hovedstaden på enkelte punkter må have andre regler end landets øvrige kommuner, og at man

anerkender det naturlige i at opretholde København som én udelt kommune.

Man kan begræde den fordeling af befolkningen, som Danmark nu engang har, men man ændrer ikke en tøddel ved de demografiske og geografiske kendsgerninger ved igennem en ændring af historisk betingede retsregler at opsplitte Københavns kommune i en række kunstigt afgrænsede kommunale enheder, således som venstre og det radikale venstre nu i udvalgsbetænkningen bebuder at ville fremsætte forslag om.

Efter min opfattelse ville et sådant forslag være helt i strid med de grundlæggende principper for kommunalreformen i 1970, der netop tilsigtede at skabe bæredygtige økonomiske enheder. Enhver med en smule kendskab til Københavns kommunes økonomiske og befolkningsmæssige struktur må med gru imødesee de økonomiske konsekvenser for hovedstadens befolkning, som en sådan opsplitning uvægerlig ville medføre.

Jeg ved, at Københavns kommunes økonomidirektorat har foretaget foreløbige opgørelser over, hvad alene forskelle i indtægtsmulighederne ville betyde for den kommunale beskatningsprocent, hvis man tænkte sig en opdeling. Der ville f. eks. på Nørrebro og Østerbro blive forskelle på 5 skattepoints, og jeg tror ikke, jeg tager meget fejl, når jeg mener, at forskellene ville blive det dobbelte, hvis også forskelle i udgiftsbehov kunne beregnes. Det vil sige, at vi skulle til at lave en ny udligningsordning oven i hovedstadsudligningen, som igen ligger oven i landsudligningen. I sandhed et system, der er kompliceret nok i forvejen.

Nøglen til Københavns kommunes økonomiske problemer ligger på en helt anden front, og uden at tage et nyt emne op må jeg måske her henlede opmærksomheden på den rapport om bloktilskud og andre udligningsordninger, som folketingets medlemmer netop har modtaget i dag. Vi bliver nødt til i anden forbindelse at se på hele det problemområde. Jeg vil blot her fastslå, at det, det drejer sig om, ikke er en opsplitning og ikke et yderligere kompliceret udligningsystem.

Det andet punkt, jeg ønsker at kommentere, er udvalgsflertallets ønske om at slette § 52 om bydelsråd. Det er mit partis opfattelse, at indenrigsministeren netop har haft en heldig hånd ved udformningen af denne bestemmelse. Der åbnes her en mulighed for at etablere di-